

Innspill fra Granåsen barnehage SA til høring om Storberget-utvalget.

Granåsen barnehage SA har følgende innspill til høringen om Storberget-utvalgets rapport om ny finansiering av private barnehager.

Granåsen barnehage SA er en privat foreldreeid barnehage hvor alle foreldre er andelshavere. Barnehagen består av to avdelinger, Rompetroll med barn 1-3 år og Mautua med barn 3-6 år. Barnehagen ble etablert i 1990 av foreldre fra Hals og Havika i Namsos kommune som hadde behov for barnehageplass, men som den gang ikke fikk plass i de kommunale barnehagene. Vi har i dag plass til 9 småbarn og 18 storbarn. Vi har tre barnehagelærere, to fagarbeidere, en assistent, en lærling og daglig leder. Tilsammen utgjør dette 7 hele stillinger i tillegg til lærling. Vi er velsignet med ansatte med høy ansiennitet, som igjen tilsvarer høyere lønnsutbetalinger. Vi har åpent 10 timer hver dag, noe som tilsier at alle ansatte (etter bemanningsnormen) er samtidig på job i bare 4, 5 timer pr. dag. I disse 4,5 timene avvikles også pauser, interne og eksterne møter.

Barnehagen vår har sitt særpreget med at den ligger idyllisk til i Granåsen skisenter i Namsos kommune, midt i skogen, ved lysløypa og hoppbakkene, skjermet for trafikk, men ikke langt fra sentrum. Vi har god plass å boltre oss på, både ute og inne.

Vårt mål er at Granåsen barnehage skal være et sted hvor barn, foreldre og ansatte skal føle trygghet, tillit og trivsel. Barnehagen skal være et sted hvor barna får utfolde seg, utforske, undre seg og lære gjennom ulike tilrettelagte, spontane og valgte aktiviteter, både inne og ute.

Vi har i all tid hatt fullkost i barnehagen uten ekstra kjøkkenressurser. De ansatte baker alt brødet selv og utfører oppgavene på kjøkkenet i tillegg til det en stillingsinstruks innebærer.

Driftsmessig så har vår barnehage siden 2013 gått med underskudd i 4 av årene og vi har hatt et lite overskudd i de andre 4 årene. Vi har heldigvis hatt egenkapital å tære på når det trengs. Egenkapitalen vår har minsket betraktelig de siste årene og vi kan ikke fortsette med å levere underskudd i framtiden. Slik vi ser det kan en endring i tilskuddene som gir lavere tilskudd enn i dag, bidra til at vi må legge ned driften. Dette synes vi er utrolig synd, da vi er en populær privat barnehage i Namsos kommune som scoret 4.9 av 5.0 mulige på foreldreundersøkelsen som ble gjennomført i nov. og des. 2019. Til informasjon så går ca. 80% av våre inntekter til lønnsutgifter. Det vil si at vi driver barnehagen med de gjestående 20%. Så det å drive privat barnehage i Namsos kommune i dag, er ikke spesielt lukrativt.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne vedta lokale forskrifter for finansiering av private barnehager.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få mulighet til å fastsette lokale forskrifter for finansiering av private barnehager. Dette vil Granåsen barnehage advare mot.

Ettersom barnehagene de senere årene er underlagt stadig strengere, nasjonalt fastsatte krav til kvalitet (for eksempel gjennom skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm), er det avgjørende for private barnehager at reglene for finansiering også er nasjonalt fastsatt. Å åpne for lokale varianter av forskrifter vil øke forskjellsbehandlingen og svekke forutsigbarheten for private barnehager.

Flertallet vil gjøre det valgfritt for kommunene hvilken variant av finansiering de vil følge (nasjonale satser, nasjonal forskrift eller lokale forskrifter). Dette gir kommunene mulighet til å velge løsningen som gir kommunen lavest kostnader til private barnehager, og dermed potensielt lavere inntekter for barnehagen vår.

PBL's løsningsforslag; kvalitet og mangfoldsmodellen, tar bort en del usikkerhet for vår del. Fordelen med modellen er at den utjevner forskjeller mellom de ulike kommunene. Dette vil kunne utjevne forskjellene, slik at barn kan få et mer likeverdig tilbud, uavhengig av hvilken kommune eller hvilken barnehage de går i.

Etter en viktig periode med utbygging i sektoren, og innføring av nye, nasjonale normer mener vi at er det behov for å gjøre endringer i dagens finansieringssystem for private barnehager. Det er viktig å påpeke at det i senere år har vært krevende økonomisk for private barnehager i Namsos kommune, også for vår barnehage. Vi har nå lavere satser enn gjennomsnittet i Norge, vi har gjennom mange år strevd for å kunne oppnå en bærekraftig økonomisk drift. Dagens finansieringssystem gir store insentiver til innsparing i kommunene, og få insentiver til å satse på kvalitet – dette gir særlig ulemper for mindre private barnehager som oss.

Dersom kommunene skal definere hvilket tilskuddsnivå som skal gjelde i den enkelte kommunen, risikerer barnehagene i langt større grad enn i dag, å få tilskudd som ikke tar høyde for nasjonale krav. Dette vil forringe kvaliteten i tilbudet til mange barn i kommunen som går i private barnehager. Reduksjon i tilskudd og dårligere rammevilkår til private barnehager kan føre til at det svekker barnehagenes evne til å jobbe med langsiktig kvalitetsutvikling og vi kan bli nødt til å legge ned driften og våre ansatte vil miste jobbene sine.

[Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen får større mulighet til å bruke skjønn i tilskuddsberegningen.](#)

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få mulighet til å unnta kostnader i kommunale barnehager fra beregningsgrunnlaget for tilskudd til private barnehager. Dette vil kunne gi lavere tilskudd til private barnehager. Flertallet argumenterer for at private barnehager ikke har nøyaktig samme kostnader som de kommunale barnehagene har. Granåsen barnehage støtter ikke flertallet.

Vi viser til mindretallets (PBLs) syn og mener prinsippet om økonomisk likeverdig behandling må ligge fast, og at retten til likebehandling har vært og er avgjørende for at private barnehager skal ha krav på tilskudd som setter dem i stand til å innfri lovpålagte krav til kvalitet og til å kunne videreutvikle tilbudet til barna.

For oss i Granåsen barnehage kan dette få store alvorlige konsekvenser.

Hvis flertallsmodellen vedtas, kan Namsos kommunen nedprioritere vår barnehage til fordel for andre kommunale barnehager. Vår oppfatning er at Namsos kommune fra før av, ikke er særlig lydhør for behovene vi og andre private barnehager har.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne stille krav til private barnehager.

Både flertallet og mindretallet i Storberget-utvalget foreslår mekanismer som skal gi kommunene større mulighet til å stille krav til private barnehager, enn de har i dag.

Granåsen barnehage anbefaler kvalitets- og mangfoldsmodellen. Den forplikter kommunene til å finansiere lokale krav til kvalitet, og sørger for at barnehager som ikke oppfyller nasjonale eller lokale kvalitetskrav, eller som ikke har ordnede lønns- og pensjonsbetingelser for sine ansatte, skal få avkortning i tilskuddene. Slik sikrer man av offentlige midler går til høy kvalitet i alle barnehager.

Granåsen barnehage anbefaler ikke flertallsmodellen (lokal samhandlingsmodell) fordi forslaget ikke inneholder mekanismer som gjør at private barnehager skal kunne stille krav om økonomisk likeverdig behandling for å oppfylle likeverdige krav.

Vi i Granåsen barnehage er opptatte av å arbeide med kvalitet og kvalitetsutvikling. Dette ønsker vi å fortsette med. Vi gjennomfører egne opplegg, i tillegg til at vi samarbeider med kommunen om felles satsninger på kvalitetsutvikling. Slik vi ser det så må det arbeides med kvalitetsutvikling i barnehagene også i framtiden, hvis ikke vil dagens kvalitet fort falle. Uten nok økonomisk bistand kan det bli vanskelig å prioritere dette i videre arbeid.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom pensjonstilskuddet reduseres til 11 prosent og avvikles.

Flertallet i Storberget-utvalget mener private barnehager får for mye utbetalt i pensjonstilskudd. De foreslår derfor å midlertidig redusere tilskuddet fra 13 til 11 prosent og gå over til kostnadsdekning fra 2023. Granåsen barnehage støtter ikke flertallet.

Selv om private barnehager gjennom pensjonstilskuddet i dag (13 prosent av lønnsgrunnlaget i de kommunale barnehagene) belaster kommunene med vesentlig lavere kostnader enn de kommunale barnehagenes pensjonsutgifter gjør (cirka 18 prosent av lønnsgrunnlaget i de kommunale barnehagene), har ansatte i private barnehager konkurransedyktige betingelser. Ansatte i PBL-barnehager, og i barnehager med tilsvarende pensjonsordning, har altså like gode pensjonsytelser som ansatte i kommunale barnehager, men til en mye lavere kostnad for samfunnet.

Å finansiere pensjon helt eller delvis ved kostnadsdekning vil frata private barnehager insentivene til å forhandle frem gode avtaler til en lavest mulig pris. Granåsen barnehage mener også det er problematisk, rent prinsipielt, å gå over til kostnadsdekning. Prinsippet om økonomisk likeverdig behandling bygger på at private barnehager får tilskudd som baserer seg på kostnadene i tilsvarende kommunale barnehager, ikke kostnadene i egen barnehage.

Granåsen barnehage er dessuten kritisk til at det foreslås betydelige kutt i én del av finansieringen uten at det samtidig tas nødvendig hensyn til den samlede finansieringen av barnehagene. Barnehagen minner om at mange private barnehager på andre områder er underfinansiert i større eller mindre grad. Et kutt i pensjonstilskuddet er sårbart for små og enkeltstående barnehager som ofte har personell med høy ansiennitet, med tilsvarende høye pensjonsutgifter.

For Granåsen barnehage vil en reduksjon i tilskudd fra 13 til 11 prosent bety et kutt i inntekter på

kr. 73.344,- pr. år. Vi blir derfor nøyd til å kutte i andre poster for å kunne finansiere dette.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne redusere antall plasser i barnehagen vår.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene gjennom såkalt «koordinert opptak» skal kunne gis verktøy for å redusere antall plasser i private barnehager i situasjoner hvor det er flere barnehageplasser enn barn i kommunen.

Granåsen barnehage viser til at ingen private barnehager i dag får tilskudd for plasser de ikke klarer å fylle med barn. Kommunene har dermed ingen kostnader ved «tomme» private barnehageplasser. Granåsen barnehage mener dagens system, hvor foreldrenes valg av barnehage styrer barnehagestrukturen i kommunene, bør opprettholdes.

Vi støtter dermed ikke flertallets forslag om koordinert opptak.

Vår barnehage har de samme faste utgiftene selv om vi skulle få mindre søkere. Hvis vi leverer dårlig kvalitet og får mindre søkere av den grunn, så er det i og for seg selvforskyldt og greit. Det vi ikke kan akseptere er at vår kommune har egne regler for å fylle opp de kommunale barnehagene først, for så å fylle opp de private barnehagene. Det vi allerede vet er at foreldrenes valg av barnehage vil luke bort barnehager som ikke leverer kvalitet, uavhengig om det er en kommunal eller privat barnehage. At en kommune skal kunne overstyre foreldrenes valg av barnehageplass virker for oss lite demokratisk. I vår kommune sier prognoser at barnetallet vil synke i en kommende 5-6 årsperiode. Blir flertallsmodellen vedtatt kan ikke foreldre fritt søke hvilken barnehage de ønsker. Dette kan ikke vi i Granåsen barnehage sitte og se på blir vedtatt.

I tillegg har Namsos kommune i høst vedtatt nedleggelse av to små kommunale barnehager og en ny større barnehage skal bygges. Hvis Storberget-utvalgets flertallsmodell skulle bli vedtatt, vil mest sannsynlig noen av de små private barnehagene i vår kommune ikke greie å drive pga. mindre søkermasse.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal få forkjøpsrett ved salg av barnehagen vår.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få forkjøpsrett ved salg av private barnehager og vil ha et midlertidig forbud mot salg av private barnehager inntil en slik lovendring er på plass.

Granåsen barnehage kan ikke se at det er fornuftig bruk av offentlige midler at kommunene skal kjøpe opp velfungerende og populære private barnehager.

En avtale om forkjøpsrett vil gi kommunen en ensidig fordel for kommunen, fordi den gir kommunen en mulighet, men ingen plikt, til å tre inn i en allerede inngått avtale om salg av barnehagen. Kommunen vil på denne måten få en forkjøpsrett uten at det skal ytes noe tilbake for dette.

Kommunal forkjøpsrett vil også begrense eiers mulighet til å velge fritt hvem eier ønsker å selge til. Prisen vil også kunne påvirkes negativt når det er en risiko for utøvelse av kommunal forkjøpsrett.

Dette skyldes at forkjøpsretten vil være kjent for andre mulige tilbydere, og vil således kunne føre til begrenset kjøperkrets og færre tilbud.

I 2011 ble private grundere oppfordret av Namsos kommune til å starte private barnehager, da kommunen den gang ikke hadde full barnehagedekning. I Namsos ble det derfor investert i nye private barnehager. Her har grundere lagt sjelen sin i å skape nye private barnehager og tatt opp lån for å klare dette. Dette er for øvrig barnehager som drives godt i dag. Nå signaliserer vår kommune at de ønsker en større andel av kommunale barnehager, så tas det ikke mye hensyn til hvem som hjalp kommunen med full barnehagedekning i 2011.

Konsekvenser av endringer i finansieringssystemet for barnehagens mulighet til videre kvalitetsutvikling.

Dagens finansiering av private barnehager bygger på en finansieringsmodell som er ressurskrevende og komplisert å håndtere for kommunene. Finansieringsmodellen skaper store forskjeller og stor uforutsigbarhet i rammevilkårene til barnehagene. Dagens system gir store incentiver til innsparinger og få incentiver til å satse på kvalitet for kommunene.

Granåsen barnehage mener mindretallets forslag til finansieringsmodell, kvalitets- og mangfoldsmodellen, er den best egnede til å ta barnehagesektoren videre. Mekanismene i modellen vil gi jevnere kvalitet, jevnere finansiering og jevnere marginer.

Forenkling, forutsigbarhet, rettferdighet og etterprøvbarehet er viktige kriterier for en god fremtidig tilskuddsmodell. Det er også avgjørende at prinsippet om økonomisk likeverdig behandling av alle barn i alle barnehager ligger fast, og at barnehagenes rettigheter ikke svekkes.

Granåsen barnehage SA vil advare mot å gå videre med flertallets forslag, lokal samhandlingsmodell. Denne veier kommunens behov for styring tyngre enn hensynet til kvalitet i tilbudet til alle barn og foreldrenes mulighet til å velge barnehagen de ønsker.

Konsekvensene for private barnehager vil bli økt forskjellsbehandling og svekket forutsigbarhet, og dermed også dårligere kvalitet på tilbudet til barna og mer uforutsigbarhet for ansatte.

Ansatte som jobber i private barnehager, vil miste jobben sin hvis barnehagen legges ned. De har ikke samme mulighet til å overflyttes til en annen barnehage, slik som de kan i kommunale barnehager.

Slik vi i Granåsen barnehage ser det, vil flertallsmodellen i prinsippet gi kommunen full kontroll over videre drift av de private barnehagene. Vi føler veldig på den usikkerheten et nytt finansieringssystem kan medføre for vår økonomi og videre eksistens. Vi håper vår stemme blir hørt og vurdert i videre arbeid med framtidens finansieringssystem av kommunale – og private barnehager.

Med vennlig hilsen

på vegne av styret, ansatte og barna i Granåsen barnehage SA

Christin Lien Fuglemo, styrer

Ingrid Hildrum Aakervik. styreleder